

จตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร

Attitudes and Behavior of Bangkok Residents regarding Reducing the Use of Plastic Bags

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉราพรรณ สัมพันธ์
- สาขาวิชาการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ
- คณะบริหารธุรกิจ
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
-
- **Assistant Professor Acharapan Lealaphan**
- Department of International Business Management
- School of Business
- University of the Thai Chamber of Commerce
- E-mail: al_lean@yahoo.com
-
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิษณุ เทลียงลออ
- สาขาวิชาการตลาด
- คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
-
- **Assistant Professor Wisanu Launglaor**
- Department of Marketing
- School of Business
- University of the Thai Chamber of Commerce
- E-mail: wisanu_l@yahoo.com

บทคัดย่อ

ถุงพลาสติกเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่กำเนิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสะดวกสบายขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเมื่อต้องไปซื้อสินค้าต่าง ๆ แต่ยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากขึ้นเท่าไร ก็เท่ากับการสร้างขยะให้แก่โลกมากขึ้น เท่านั้น ปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาขยะจากถุงพลาสติกมากขึ้นส่งผลให้เกิดมาตรการในการลดการใช้

ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยมีการใช้ถุงพลาสติก 20 ล้านตันต่อปี แต่ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือแผนการลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจังเหมือนหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก จะมีเพียงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพยายามผลักดันโครงการรณรงค์เสริมจิตสำนึก รับรู้และตระหนักถึงปัญหาขยะถุงพลาสติกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังไม่เห็นการปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเจตคติและพฤติกรรมลดการใช้ถุงพลาสติกของประชาชนรวมทั้งกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลดใช้ถุงพลาสติกและการควบคุมตนเองของประชาชนในการลดใช้ถุงพลาสติก ผลการวิจัยพบว่าประชาชนเคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่าง ๆ คือทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ และญาติพี่น้อง การวิจัยพบว่า ร้อยละ 55.00 ของประชาชนที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดใช้ถุงพลาสติกคิดว่าโครงการฯ ประสบความสำเร็จ ส่วนอีกร้อยละ 45.00 คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนเจตคติ กลุ่มอ้างอิง และพฤติกรรมระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน สำหรับเหตุผลที่ทำให้ประชาชนคิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ความเคยชินของพฤติกรรม คนไม่มีจิตสำนึก ถุงพลาสติกเป็นสิ่งจำเป็นและสะดวกเพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า การรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจังไม่มีความต่อเนื่อง ผู้ขายยังคงใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าให้และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

คำสำคัญ: เจตคติ พฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติก

Abstracts

Plastic bags are artifacts formed to meet the needs of consumers. Consumers find them convenient for their daily life, especially when shopping. Using plastic bags means increasing the bulk of plastic waste in the world. Many countries around the world are aware of the problem of plastic waste and seriously try to find measures to reduce their use. Thailand uses 20 million tons of plastic bags per year, but there is no law regulating the use of plastic bags seriously as in many countries. There are only limited efforts by some government agencies stressing an awareness and recognition of the problem. However, those plastic waste campaigns do not seem practical. For this reason, the researchers are interested in studying people's attitudes and behaviors regarding reducing the use of plastic bags as well as reference groups who influence the decisions and the self-control of the use of plastic bags. The results showed that people are aware of the projects reducing the use of plastic bags from newspapers, the internet and television. It was found that 55.00 percent of people who are aware of the projects thought that they were successful. The remaining 45.00 percent thought that the projects were not successful because of common habits, such as getting used to

the use of plastic bags, the lack of conscience, and the thought of plastic bags as a necessity and convenience. Campaigns to seriously reduce the use of plastic bags are not continuous. Vendors still use plastic bag packaging, and there is a lack of support from the government.

Keywords: Attitude, Behavior regarding Reducing the Use of Plastic Bags

บทนำ

การนำถุงพลาสติก (Plastic Bag) มาใช้ในโลกรวมกันเมื่อประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมา ถุงพลาสติกเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่กำเนิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและยังมีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำ นอกจากนี้ถุงพลาสติกยังเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสะอึกส่ายขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเมื่อต้องไปจับจ่ายใช้สอยสินค้าต่าง ๆ แต่หากมองในอีกมุมหนึ่งจะพบว่ายังมีการใช้ถุงพลาสติกมากขึ้นเท่าไร ก็เท่ากับการได้สร้างขยะให้แก่โลกมากขึ้นเท่านั้น ปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาขยะจากถุงพลาสติกกันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดมาตรการในการลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี เช่น ประเทศบังกลาเทศ และออสเตรเลียได้มีการประกาศห้ามใช้ถุงพลาสติก ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายห้ามใช้ถุงพลาสติกในเมืองซานฟรานซิสโกเป็นเมืองแรกของประเทศ สำหรับในประเทศไทย ข้อมูลสำรวจสำคัญพบว่า พฤติกรรมคนไทยเวลาจับจ่ายใช้สอยจะได้รับถุงพลาสติกใส่ของ โดยเฉลี่ยวันละ 3 ใบต่อคน และในปีหนึ่ง ๆ ประเทศไทยจะมีขยะจากถุงพลาสติกจำนวนกว่า 73,036.5 ล้านใบต่อปี ข้อสำคัญที่ต้องนึกถึงอยู่เสมอ นั่นก็คือ ถุงพลาสติก 1 ใบ จะต้องใช้เวลาในการย่อยสลายนานถึง 450 ปี (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555)

ถุงพลาสติก ผลิตจากเม็ดพลาสติกจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ที่ใช้เพลิงฟอสซิลเป็นวัตถุดิบ เมื่อนำมาใช้จะมีอายุการใช้งานสั้น และส่วนใหญ่เป็นการใช้เพียงครั้งเดียว ยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าไร ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลก จากการเผาไหม้ในกิจกรรมการผลิต และเผาทำลายถุงพลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้นตามไปด้วยปัญหามากมายจากมลพิษ จึงส่งผลให้มนุษย์ควรลดใช้ถุงพลาสติกและหันมารณรงค์ใช้ถุงผ้า เพื่อลดภาวะโลกร้อน

ในปัจจุบันมีถุงผ้าหลากหลายรูปแบบออกมาวางขายกันให้ได้เลือกซื้อมากมาย หลังจากที่ถุง I'm Not a Plastic Bag ของดีไซเนอร์ชาวอังกฤษ Anya Shindmarch ได้ถูกออกแบบและออกมาวางขายจนโด่งดังและมีชื่อเสียงไปทั่วโลก ทำให้มีผู้หันมาให้ความสนใจ และผลิตถุงผ้าออกมาวางขายกันอย่างมากมาย สำหรับกระแสถุงผ้าในประเทศไทย ตามศูนย์การค้าใหญ่ ๆ พากันหันมารณรงค์ใช้ถุงผ้ากัน เช่น ถุง Green Please! ของเครือเดอะมอลล์ สยามพารากอน เอ็มโพเรียม การรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกคงไม่ใช่เรื่องใหม่ที่แปลกใหม่อะไร เนื่องจากข้อมูลที่มีการสำรวจไว้ จะเห็นประเด็นบางอย่างที่น่าสนใจและน่าตกใจคือข้อมูลจากเว็บไซต์ www.plasticbageconomics.com ระบุว่าทุกวันนี้โลกที่เราอาศัยอยู่ใช้พลาสติกกัน ในแต่ละปี ทั่วโลกมีการใช้ถุงพลาสติกประมาณ 500,000 ล้าน-1

ล้านล้านใบ สำหรับประเทศไทยมีการใช้ถุงพลาสติก 20 ล้านตันต่อปี (สำรวจเพื่อนร่วมโลก กลยุทธ์ลด “ถุงพลาสติก” บทเรียนนานาชาติ, 2555) เฉพาะแค่ขยะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมากถึง 85,00 ตัน/วัน เป็นขยะถุงพลาสติกถึงร้อยละ 21 หรือ 1,800 ตัน/วัน (สิรินทิพย์, 2554) ถ้าหากทุกคนในเมืองไทยหันมาใช้ถุงผ้าเพียงสัปดาห์ละ 1 วัน จะช่วยลดการใช้ถุงพลาสติกได้มากกว่า 100 ล้านถุง/ปี จะช่วยลดค่าใช้จ่ายการเก็บขยะ 650 ล้านบาท/ปีและสามารถลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1 ล้านตันต่อปีนอกจากนี้ ถุงพลาสติก 1 ใบ ต้องใช้เวลาย่อยสลายมากถึง 450 ปี (“มหันตภัยขยะถุง ก่อโลกร้อนน้ำท่วม”, 2553: 1)

เรื่องของการลดการใช้ถุงพลาสติกในประเทศไทยนั้น แม้จะยังไม่มียกกฎหมายควบคุมการใช้ถุงพลาสติกเข้มงวดเหมือนหลายประเทศทั่วโลก แต่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก็พยายามผลักดันโครงการรณรงค์เสริมจิตสำนึก รับรู้และตระหนักถึงปัญหาขยะถุงพลาสติกมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่มีการรณรงค์ไหนที่นำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริงและเห็นเป็นรูปธรรมถึงแม้ว่าที่ผ่านมากคนไทยจะนิยมใช้ถุงผ้าตามกระแสลดโลกร้อนก็ตาม แต่เมื่อเวลาที่ต้องซื้อของใช้ต่างๆ ก็ยังคงรับถุงพลาสติกกลับบ้านอยู่ดี ทั้ง ๆ ที่ของหลายอย่างไม่จำเป็นต้องใส่ถุงพลาสติก เพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคของตัวเองแม้จะสามารถทำได้ง่าย ๆ เพียงแค่ “แก้ไขความเคยชิน” เท่านั้นเอง สำหรับแนวทางง่าย ๆ ของผู้บริโภคในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเรื่องถุงพลาสติกนั้น สามารถเริ่มต้นได้ง่าย ๆ ที่ตัวเราเอง เช่นการนำถุงผ้า หรือพานะไปใส่สิ่งของแทนถุงพลาสติก เป็นต้น

การจะแก้ไขปัญหาขยะถุงพลาสติกให้ได้ผลอย่างแท้จริงนั้น ต้องแก้ที่ต้นเหตุ โดยการลดขยะจากแหล่ง

กำเนิด และรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนในสังคมหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพราะทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ได้ เพียงแค่เริ่มต้นจากตัวเองก่อนด้วยการลดการใช้ถุงพลาสติกก็เท่ากับว่าเป็นการช่วยลดการทิ้งขยะถุงพลาสติกแล้ว การที่จะสร้างจิตสำนึกเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับคนอื่นในสังคมได้นั้น ต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับตัวเองให้ได้ก่อน เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำพาคนใกล้ชิดให้ปฏิบัติตามเพราะว่าการรักษาสังแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนนั้นเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของพวกเราทุกคนไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) ซึ่งแม้จะมีประโยชน์หลากหลาย แต่ถุงพลาสติกเหล่านี้ก็สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้มากมหาศาล จึงทำให้หลาย ๆ ประเทศต้องพยายามแก้ปัญหาด้วยเหตุนี้ทำให้สนใจที่จะศึกษาถึงเจตคติและพฤติกรรมในการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนรวมทั้งกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลดใช้ถุงพลาสติกและการควบคุมตนเองของประชาชนในการลดใช้ถุงพลาสติก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงเจตคติของประชาชนที่มีต่อการลดใช้ถุงพลาสติก
2. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมในการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชน
3. เพื่อทราบถึงกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลดใช้ถุงพลาสติก
4. เพื่อทราบถึงการควบคุมตนเองในการลดใช้ถุงพลาสติก

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่จะศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชน ในกรุงเทพมหานครฯ

สมมุติฐานทางสถิติ

1. **สัดส่วน**ระหว่างประชาชนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับประชาชนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จเท่ากัน

2. **เจตคติ** ที่มีต่อการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มคนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับผู้ที่คิดว่าไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน

3. **กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพล**ต่อการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มคนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับผู้ที่คิดว่าไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน

4. **พฤติกรรมที่จะลดใช้ถุงพลาสติก**ระหว่างกลุ่มคนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับผู้ที่คิดว่าไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้คาดว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงาน จัดทำโครงการรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกที่มีประสิทธิภาพได้ต่อไปในอนาคต เนื่องจากมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรม เจตคติ อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อการตัดสินใจลดใช้ถุงพลาสติก และความสามารถในการควบคุมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชน

ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) นำเสนอโดย Ajzen มีการพัฒนาตั้งแต่ ปี 1985 เป็น

ทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของ Fishbein และ Ajzen (1975: 510-520) ทฤษฎีนี้อธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชักนำโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ (Ajzen, 1991: 179-211) โดยมีสาระพื้นฐานของทฤษฎี คือ

1. พฤติกรรม (Behavior หรือ B) ส่วนมากของบุคคลอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ของเขาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น ๆ

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) ได้รับอิทธิพลจากตัวกำหนด 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC)

2.1 เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) เป็นการประเมินทางบวกหรือลบต่อการกระทำนั้น ๆ เจตคติต่อพฤติกรรม (AB) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมใดแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม หากมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

(Attitude toward the Behavior)

2.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่นๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขาต้องการหรือไม่ต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลได้รับรู้ว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมนั้น หรือต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้น ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย

2.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่า เป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลเชื่อว่า มีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้ และสามารถควบคุมให้เกิดผลดังตั้งใจ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น (สุวรรณา วิริยะประยูร, 2548)

อัศนีอุไร เตชะสวัสดิ์ (2547: 12) ได้เขียนถึงแบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค ว่าเป็นภาพรวมขององค์ประกอบ ซึ่งประกอบไปด้วย วัฒนธรรม ลักษณะทางประชากรศาสตร์ สถานภาพทางสังคม กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว กิจกรรมทางการตลาด การรับรู้ การเรียนรู้ การตั้งใจ บุคลิกภาพ ทศนคติ และความคิดเกี่ยวกับตัวเอง และรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค

สาวิกา อุณหันท์ และเพลินทิพย์ โกเมศโสภิต (2541: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการจัดการด้านการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทสินค้าอุปโภคบริโภคชั้นนำในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของบริษัทสินค้าอุปโภคบริโภคชั้นนำในประเทศไทย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

แบบเจาะลึก 24 ตัวอย่าง และการสำรวจภาคสนาม 200 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่าธุรกิจส่วนใหญ่ใช้การจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้การผลิตเพื่อสิ่งแวดล้อมบางส่วนและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

วันเพ็ญ พินเฟือก (2544: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารชาวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนัก มีส่วนร่วมในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 29-38 ปี มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 0-8,000 บาท ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับ ปานกลาง มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

นิตยา โตทัย และคณะ (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก เพื่อลดภาวะโลกร้อนของลูกคามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อนของลูกค้ายอดนิยม โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลลูกค้ายอดนิยมที่เดินสวนจตุจักร ในวันเสาร์อาทิตย์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ NON Probability Sampling โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าประชากรส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 21-25 ปี เป็นนักเรียนนักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ที่เดินเที่ยวในสวนจตุจักร พบว่าประชากรเห็นด้วยกับการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อนในระดับมาก

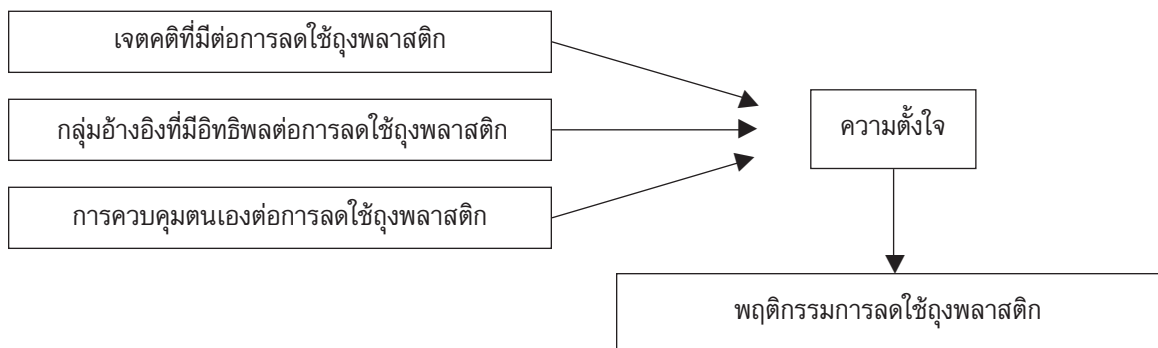
กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย (2552: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของเยาวชนไทยและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อภาวะโลกร้อนของเยาวชนไทย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2,500 ตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่าเยาวชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนทางสื่อโทรทัศน์และหน่วยงานราชการน้อยที่สุด และต้องการให้ดารารับเป็นพรีเซนเตอร์ในการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน

อาทิตยา มุลมงคล และคณะ (2551: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้ถุงผ้าลดโลกร้อนของบุคคลทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ทัศนคติ และการรณรงค์การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อนของประชาชนทั่วไป โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ใช้กลุ่มตัวอย่าง 120 คน ประชากร คือ บุคคลทั่วไปที่เดินในสวนจตุจักร ผลการศึกษาพบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครที่ใช้ถุงผ้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มีการศึกษา

ระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ พบว่าเพศชายและหญิงมีทัศนคติต่อการใช้ถุงผ้าลดโลกร้อนที่ต่างกัน ซึ่งเพศชายให้ความสนใจการใช้ถุงผ้าลดโลกร้อนน้อยกว่าเพศหญิง เนื่องจากทัศนคติความเชื่อที่ต่างกันไป

นิโลบล ตรีเสนห์จิต (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องแรงจูงใจและทัศนคติด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อถุงผ้าในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ทัศนคติ และแรงจูงใจของผู้บริโภคต่อการใช้ถุงผ้า โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เก็บข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยใช้ถุงผ้าในกรุงเทพมหานคร ที่อยู่ในเขตวัฒนา ปทุมวัน บางรัก พญาไท และจตุจักร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี เป็นพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 10,000-20,000 บาท พบว่าผู้บริโภคมีทัศนคติว่าถุงผ้ามีความทนทานและใช้งานได้นานกว่าถุงพลาสติกมากที่สุด ในส่วนของพฤติกรรม ผู้บริโภคมักใช้เวลาในการเลือกซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ในส่วนของแรงจูงใจผู้บริโภคต้องการจะช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรในการวิจัยคือ ประชาชนที่เคยเห็นโครงการลดใช้ถุงพลาสติก ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่เคยเห็นโครงการลดใช้ถุงพลาสติก ตามแหล่งชุมชน ย่านธุรกิจ มหาวิทยาลัย ศูนย์ราชการ ในกรุงเทพมหานคร รวม 440 ตัวอย่าง

การรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage ด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) ด้วยการแบ่งสถานที่เก็บแบบสอบถามเป็น 4 ประเภทคือศูนย์ราชการ แหล่งชุมชน มหาวิทยาลัย แหล่งการค้า

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการ Accidental Sampling ด้วยการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่อยู่ ณ สถานที่

ตารางที่ 1 แสดงถึงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	165	37.50
หญิง	275	62.50
รวม	440	100.00
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	25	5.68
21-30 ปี	217	49.32
31-40 ปี	121	27.50
41-50 ปี	50	11.36
50 ปี ขึ้นไป	27	6.14
รวม	440	100.00
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมปลาย/ปวช./ปวส.	26	5.91
ปริญญาตรี	379	86.14
ปริญญาโท	35	7.95
รวม	440	100.00

กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 440 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจะนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วย สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อสรุป อธิบายพฤติกรรม ความคิดเห็นและทัศนคติและสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ สถิติทดสอบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (Binomial Test) และทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (Two Independent Samples t-test) ในการทดสอบสมมุติฐานของงานวิจัย

ผลที่ได้จากการเก็บรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผลมีดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ -40 ปีคิดเป็นร้อยละ 76.82 การศึกษาอยู่ในระดับ 62.50 เป็นเพศชายร้อยละ 37.50 อายุระหว่าง 21 ปีปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 86.14

ตารางที่ 2 แสดงถึงสื่อที่ทำให้รู้จักข่าวสารเกี่ยวกับโครงการลดการใช้ถุงพลาสติก

ลำดับที่	ท่านรู้จักข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯจากทางสื่อใด	คะแนนรวม
1	โทรทัศน์	1831
2	อินเทอร์เน็ต	571
3	หนังสือพิมพ์	419
4	ใบปลิว	363
5	ประชาสัมพันธ์	345
6	นิตยสาร	192
7	เพื่อน	161
8	ญาติพี่น้อง	83

หมายเหตุ: คะแนนของแต่ละสื่อ = (ความถี่ของประเภทของสื่อที่พบเห็นบ่อยลำดับที่ 1 x 3) + (ความถี่ของประเภทของสื่อที่พบเห็นบ่อยลำดับที่ 2 x 2) + (ความถี่ของประเภทของสื่อที่พบเห็นบ่อยลำดับที่ 3 x 1)

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 ตัวอย่างที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยเรียงลำดับ

สื่อที่พบเห็น 3 ลำดับแรก พบว่าลำดับแรก เป็นสื่อทางโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ตและหนังสือพิมพ์ ส่วนลำดับสุดท้ายคือญาติพี่น้อง

ตารางที่ 3 แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการลดการใช้ถุงพลาสติก

ท่านคิดว่าโครงการฯปัจจุบันทำสำเร็จหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ	สัดส่วน	Sig. (2-tailed)
สำเร็จ	242	55.00	0.55	0.04
ไม่สำเร็จ	198	45.00	0.45	
รวม	440	100.00	1	

กลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการร้อยละ 55.00 คิดว่าโครงการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ ส่วนอีกร้อยละ 45.00 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าโครงการลดใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละที่ค่อนข้างสูง และจากการทดสอบสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่า

โครงการจะประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการจะไม่สำเร็จเท่ากันหรือไม่ ด้วยสถิติ Binomial Test ผลการทดสอบพบว่า สัดส่วนของผู้ที่คิดว่าโครงการจะประสบความสำเร็จกับโครงการจะไม่สำเร็จไม่เท่ากัน **ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%**

ตารางที่ 4 แสดงถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯจะไม่สำเร็จ

ท่านทำพฤติกรรมใด เมื่อซื้อของ	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการ					
	ไม่ประสบความสำเร็จ		ประสบความสำเร็จ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จะเตรียมถุงไปเอง	10	5.05	35	14.46	45	10.23
ปฏิเสธถุงพลาสติกจากผู้ขาย	88	44.44	117	48.35	205	46.59
ไม่ปฏิเสธถุงพลาสติกจากผู้ขาย	88	44.44	88	36.36	176	40.00
อื่น ๆ	12	6.06	2	0.83	14	3.18
รวม	198	100.00	242	100.00	440	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ มีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกร้อยละ 48.35 และอีกถึงร้อยละ 36.36 ไม่ปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติก

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกและไม่ปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกเท่ากันคือ ร้อยละ 44.44

ตารางที่ 5 แสดงถึงความแตกต่างของเจตคติระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จ

เจตคติ	ไม่สำเร็จ		สำเร็จ		t	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation		
ภาครัฐและเอกชนที่ทำโครงการลดใช้ถุงเป็นการสร้างภาพว่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.38	0.91	3.66	0.78	-3.38	0.00*
ยังคงจะใช้ถุงพลาสติกต่อไปเพราะถึงไม่ใช้ก็ได้ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น	2.78	1.01	3.19	1.06	-4.16	0.00*
จะพยายามลดการใช้ถุงพลาสติกทุกครั้งที่จะทำได้	3.77	0.96	4.00	0.80	-2.81	0.01*
การลดใช้ถุงพลาสติกมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อนได้	4.29	0.84	4.12	0.75	2.16	0.03*
การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.22	0.84	4.13	0.74	1.19	0.24
การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม	4.22	0.81	4.08	0.76	1.92	0.06

ตารางที่ 5 แสดงถึงความแตกต่างของเจตคติระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จ (ต่อ)

เจตคติ	ไม่สำเร็จ		สำเร็จ		t	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation		
การลดใช้ถุงพลาสติกก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ติดตัวท่าน	3.57	0.97	3.71	0.84	-1.67	0.10
การลดใช้ถุงพลาสติกช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือนของท่าน	4.16	0.82	4.10	0.82	0.73	0.46
ลดใช้ถุงพลาสติกเพื่อจะเป็นแบบอย่างแก่บุตรหลานสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน	3.70	0.89	3.86	0.80	-1.89	0.06
การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน	3.60	0.97	3.72	0.79	-1.46	0.15
การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคนมิใช่คนใดคนหนึ่ง	4.18	0.88	4.02	0.80	1.94	0.05
รู้สึกภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.99	0.90	3.98	0.71	0.14	0.89
คิดว่าการใช้ถุงพลาสติกจะลดลงได้ถ้าคนกรุงเทพฯรับผิดชอบร่วมกัน	4.18	0.86	4.08	0.76	1.34	0.18
สนับสนุนโครงการลดใช้ถุงพลาสติก	4.35	0.80	4.16	0.83	2.51	0.01*

ทดสอบที่ $\alpha = 0.05$

* หมายถึง มีความแตกต่างกัน

จากตารางที่ 5 พบว่าเจตคติระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันใน 5 ประเด็นต่อไปนี้

- ภาครัฐและเอกชนที่ทำโครงการลดใช้ถุงพลาสติกเป็นการสร้างภาพว่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ยังคงจะใช้ถุงพลาสติกต่อไปเพราะถึงไม่ใช้ก็ไม่ได้ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น

- จะพยายามลดการใช้ถุงพลาสติกทุกครั้งที่ทำได้
- การลดใช้ถุงพลาสติกมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อนได้
- การสนับสนุนโครงการลดใช้ถุงพลาสติกสำหรับเจตคติต่อประเด็นอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงถึงกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการลดใช้ถุงพลาสติก ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จ

กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการลดใช้ถุงพลาสติก	ไม่สำเร็จ		สำเร็จ		t	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation		
การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นความคิดของตนเองไม่ได้มีผลมาจากผู้อื่น	3.65	0.89	3.81	0.72	-2.02	0.05*
ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะบุตรหลานญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานเป็นแบบอย่าง	2.99	1.04	3.43	0.82	-4.93	0.00*
ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของภาครัฐ	2.95	1.00	3.49	0.87	-5.96	0.00*
ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของร้านค้า เช่น ส่วนลด การแลกเปลี่ยนสิ่งของ ฯลฯ	3.04	1.22	3.50	1.00	-4.43	0.00*
ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย	3.46	1.14	3.76	0.87	-3.13	0.00*
ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะค่านิยมของสังคม	3.04	1.08	3.40	0.88	-3.87	0.00*

ทดสอบที่ = 0.05

* หมายถึง มีความแตกต่างกัน

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่สำเร็จมีความแตกต่างกันในสิ่งต่อไปนี้

- การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นความคิดของตนเองไม่ได้มีผลมาจากผู้อื่น
- ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะบุตรหลาน ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานเป็น แบบอย่าง

- ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของภาครัฐ
- ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของร้านค้า เช่น ส่วนลด การแลกเปลี่ยนสิ่งของ ฯลฯ
- ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย
- ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะค่านิยมของสังคม

ตารางที่ 7 แสดงถึงพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ กับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จ

พฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติก	ไม่ประสบความสำเร็จ		ประสบความสำเร็จ		t	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation		
จะลดการใช้ถุงพลาสติกต่อไป	3.91	0.85	4.00	0.76	-1.23	0.22
จะชักชวน คนรู้จักญาติ พี่น้อง และเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานลดการใช้ถุงพลาสติกต่อไป	3.62	0.88	3.94	0.82	-3.90	0.00*
เลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ	3.98	0.87	4.05	0.75	-0.84	0.40
จะปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกเพื่อเป็นแบบอย่างของคนอื่น	3.56	1.04	3.89	0.77	-3.84	0.00*
คิดว่าตนเองมีคุณค่าต่อสังคมเมื่อลดการใช้ถุงพลาสติก	3.67	0.95	3.83	0.79	-1.97	0.05

ทดสอบที่ = 0.05

* หมายถึง ทศนคตที่เห็นต่างกัน

จากตารางที่ 7 พบว่าพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จ มีความแตกต่างกัน 2 ประการคือ

- จะชักชวน คนรู้จัก ญาติ พี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานลดการใช้ถุงพลาสติกต่อไป
- จะปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกเพื่อเป็นแบบอย่างของคนอื่น

ตารางที่ 8 แสดงถึงเหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จ

เหตุผลที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกในปัจจุบันไม่ประสบความสำเร็จ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสิ่งจำเป็น สะดวกเพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า	38	19.19
การรณรงค์อย่างจริงจังไม่ต่อเนื่อง	22	11.11
ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ	4	2.02
เป็นความเคยชินของพฤติกรรมผู้บริโภค	71	35.86
ผู้ชายยังคงใช้ใส่สินค้าให้	15	7.58
คนไม่มีจิตสำนึก	48	24.24
รวม	198	100.00

เหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ เป็นความเคยชินของพฤติกรรมผู้บริโภค ร้อยละ 35.86 อันดับสองคือคนไม่มีจิตสำนึก ร้อยละ 24.24 อันดับสามคือเป็นสิ่งจำเป็น สะดวกเพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า ร้อยละ 19.19 อันดับสี่คือการรณรงค์อย่างจริงจังไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 11.11 ส่วนอันดับที่ห้าและหกคือผู้ขายยังคงใช้ใส่สินค้าให้ ร้อยละ 7.58 และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ร้อยละ 2.02

สรุปผลการวิจัย

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-40 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีผลการวิจัยพบว่า

- ประชาชนเคยได้รับรู้หรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเห็นหรือรับรู้ว่ามีโครงการนี้

- ประชาชนที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ คือ สื่อทางโทรทัศน์ รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ตและหนังสือพิมพ์ ส่วนลำดับสุดท้ายคือญาติพี่น้อง

- ประชาชนที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการ ร้อยละ 55.00 คิดว่าโครงการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ ส่วนอีกร้อยละ 45.00 คิดว่าโครงการลดใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จ

- จากการทดสอบสัดส่วนระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จด้วยสถิติ Binomial Test พบว่า สัดส่วนของกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯ ประสบความสำเร็จกับ

โครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จ **ไม่เท่ากัน** ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

- กลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกร้อยละ 48.35 และอีกร้อยละ 36.36 ไม่ปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติก ในขณะที่กลุ่มที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกและไม่ปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกเท่ากันคือร้อยละ 44.44

- เจตคติระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันใน 5 ประเด็นต่อไปนี้

1. ภาครัฐและเอกชนที่ทำโครงการลดใช้ถุงพลาสติกเป็นการสร้างภาพว่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ยังคงจะใช้ถุงพลาสติกต่อไปเพราะถึงไม่ใช้ก็ไม่ได้ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น

3. จะพยายามลดการใช้ถุงพลาสติกทุกครั้งที่จะทำได้

4. การลดใช้ถุงพลาสติกมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อนได้

5. การสนับสนุนโครงการลดใช้ถุงพลาสติกสำหรับเจตคติต่อประเด็นอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

- กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯ ไม่สำเร็จมีความแตกต่างกันในประเด็น ต่อไปนี้

1. การลดใช้ถุงพลาสติกเป็นความคิดของตนเองไม่ได้มีผลมาจากผู้อื่น
2. ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะบุตรหลาน ญาติ พี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานเป็นแบบอย่าง
3. ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของภาครัฐ
4. ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะการรณรงค์ของร้านค้าเช่นส่วนลด การแลกเปลี่ยนสิ่งของ ฯลฯ
5. ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่นอุทกภัย
6. ลดใช้ถุงพลาสติกเพราะค่านิยมของสังคม

- พฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ กับกลุ่มที่คิดว่าโครงการฯไม่ประสบความสำเร็จมีความแตกต่างกัน 2 ประการคือ

1. จะชักชวน คนรู้จัก ญาติ พี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานลดการใช้ถุงพลาสติกต่อไป
2. จะปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกเพื่อเป็นแบบอย่างของคนอื่น

- เหตุผลที่ทำให้ประชาชนคิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือเป็นความเคยชินของพฤติกรรม อันดับสอง คือ คนไม่มีจิตสำนึก อันดับสาม คือ ถุงพลาสติกเป็นสิ่งจำเป็นและสะดวก เพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า อันดับสี่ คือ การรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจังไม่มีความต่อเนื่อง ส่วนอันดับที่ห้า และหกคือ ผู้ชายยังคงใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าให้และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

จากผลของการศึกษา ตรงกับสมมติฐาน 3 ข้อ คือ สมมติฐานเกี่ยวกับเรื่อง **เจตคติเรื่อง สิ่ง/กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพล และ เรื่อง พฤติกรรมที่จะลดใช้ถุงพลาสติก** ระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มที่คิดว่าไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน ส่วนสมมติฐานที่ว่า **สัดส่วนระหว่างกลุ่มประชาชนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มประชาชนที่คิดว่าการลดใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมีสัดส่วนเท่ากัน** ผลปรากฏว่า **สัดส่วนไม่เท่ากัน**

ประเด็นที่ 2 ความสอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนเกิดจากการขึ้นใจโดยความเชื่อ 3 ประการได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) นอกจากนี้ พฤติกรรมของบุคคลยังอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาเชิงพฤติกรรมของตัวเองที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นๆ เจตนาเชิงพฤติกรรมนั้นได้รับอิทธิพลจากตัวกำหนด 3 ตัวคือเจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC) สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) นำเสนอโดย Ajzen

2.2 ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนได้รับอิทธิพลจากสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้น ได้แก่ ปัจจัยทางวัฒนธรรมเช่น การศึกษา ความเชื่อ รวมถึงพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับภายในสังคม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางสังคมซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว ฯลฯ ตลอดจนปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางจิตวิทยา อิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วยการจูงใจ การรับรู้ ความเชื่อและเจตคติ บุคลิกภาพและแนวความคิดของตนเอง สอดคล้องกับแบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค

2.3 ผลการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีพฤติกรรมลดใช้ถุงพลาสติกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-40 ปี ประชาชนที่รับรู้หรือรู้จักโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้หรือรู้จักโดยรู้จักจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อทางโทรทัศน์ สำหรับเหตุผลที่ทำให้ลดการใช้ถุงพลาสติกคือเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลดภาวะโลกร้อนได้รับอิทธิพลจากบุตรหลาน ญาติ พี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานเป็นแบบอย่าง รวมทั้งการรณรงค์ของภาครัฐและของร้านค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิกา อุณหนันท์ และเพลินทิพย์ โกเมศโสภา (2541); วันเพ็ญ พินเฟือก (2544); นิตยา โตทัย และคณะ (2550); กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย (2551); อาทิตยา มุลมงคล (2551); นิโบล ตริเสนห์จิต (2553)

ประเด็นที่ 3 ประเด็นที่พบจากการศึกษาวิจัย

- ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นหรือรู้จักโครงการลดใช้ถุงพลาสติกคิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จ **มีจำนวนร้อยละ 45 ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง** ทั้งนี้โดยมีเหตุผลเรียงตามลำดับร้อยละมากไปหาน้อยคือการลดใช้ถุงพลาสติก

ไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือเพราะเป็นความเคยชินของพฤติกรรมผู้บริโภค คนไม่มีจิตสำนึก ถุงพลาสติกยังเป็นสิ่งจำเป็นและสะดวกเพราะยังไม่มีวัสดุอื่นทดแทนได้ดีเท่า การรณรงค์อย่างจริงจังไม่ต่อเนื่อง ผู้ขายยังคงใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าให้ และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

- ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จ มีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกมากกว่าผู้ที่คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จเพียงร้อยละ **3.91** ในขณะที่ผู้ที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติก **มากกว่าผู้ที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จที่ปฏิเสธการใช้ถุงพลาสติกมากกว่าถึงร้อยละ 8.08**

- เจตคติระหว่างประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับ ผู้ที่คิดว่า โครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันใน 5 ประเด็นดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนสรุปเป็นแตกต่างกันของน้ำหนักของระดับคะแนนมิใช่เจตคติต่อประเด็นทั้ง 5 นั้นต่างกัน

- กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการลดใช้ถุงพลาสติกมากที่สุดคือตัวของประชาชนเอง เป็นความคิดของตนเองไม่ได้มีผลมาจากผู้อื่น

- ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าโครงการลดการใช้ถุงพลาสติกประสบความสำเร็จกับกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าผู้ที่คิดว่าโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จจะยังคงมีพฤติกรรมลดใช้ถุงพลาสติกต่อไป และ จะชักชวน คนรู้จัก ญาติ พี่น้องและเพื่อนฝูง/เพื่อนร่วมงานลดการใช้ถุงพลาสติกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับความเคยชินของพฤติกรรมของการใช้ถุงพลาสติกในการใส่สิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของทั้งผู้บริโภคและผู้ขายให้ลดลง ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลเสียของการใช้ถุงพลาสติกรวมทั้งการรณรงค์ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาทุกระดับตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคหรือผู้ขายเกิดจิตสำนึก

2. เร่งค้นคว้า วิจัย พัฒนา นวัตกรรมในการสร้างวัสดุอื่น ๆ เพื่อทดแทนให้ได้ดีเท่าหรือมากกว่าถุงพลาสติก

3. ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนในทุกด้านแก่ประชาชน ทั้งการให้การศึกษา การให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ การรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง การติดตามผล การออกกฎหมายเช่นนานาชาติ เพื่อให้การลดใช้ถุงพลาสติกในประเทศไทยลดลงอย่างเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

A World Survey: Plastic Bag Bans [Online].

2012. Available: <http://thaipublica.org/2012/03/strategy-reduce-plastic-bag> (in Thai).

สำรวจเพื่อนร่วมโลก กลยุทธ์ลด “ถุงพลาสติก” บทเรียนนานาชาติ [ออนไลน์]. 2555. เข้าถึงจาก: <http://thaipublica.org/2012/03/strategy-reduce-plastic-bag>

Ajzen, I. 1991. “The Theory of Planned Behavior.” **Organizational Behavior and**

Human Decision Processes 502: 179- 221.

Chokleiansukchai, Kanchana. 2009. “Information Exposure, Awareness, and Lifestyle Issues of Thai Youths in Relation to Global Warming.” **Journal of Mass Communication** 27, 4: 109-125. (in Thai).
กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย. 2552. “การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้และรูปแบบการดำเนินชีวิต ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับ “ภาวะโลกร้อน.” **วารสารนิเทศศาสตร์** 27, 4: 109-125.

“Bag Garbage Disaster Causing Global Warming and Flooding.” 2010, April 29. **Thairath**: 1. (in Thai).

“มหันตภัย ขยะถุง ก่อโลกร้อนน้ำท่วม.” 29 เมษายน 2553. **ไทยรัฐ**: 1.

Fishbein, M. and Ajzen, I. 1975. **Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research**. Reading, MA: Addison-Wesley.

Moonmongkol, Atitaya, et al. 2008. **A Study on the Attitude and Behavior of People regarding Using Cloth Bags to Reduce Global Warming**. Bangkok: Faculty of Managerial Sciences, Department of Banking and Finance, Chandrakasem Rajabhat University. (in Thai).

อาทิทยา มูลมงคล และคณะ. 2551. **การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้ถุงผ้าลดโลกร้อนของบุคคลทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ ภาควิชาการเงินการธนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- Pinpaoung, Wanpen. 2001. "Information Exposure, Awareness and Participation of Local People towards Environmental Conservation: a Case Study of Koh Kret, Nonthaburi." Master's Thesis, Department of Mass Communication Development, Graduate School, Dhurakit Pundit University. (in Thai).
- วันเพ็ญ พินเพือก. 2544. "การรับทราบข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- Sirinthip. 2011. **Trend: Thailand and 40,000 Tons/day Garbage** [Online]. Available: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/news/22923> (in Thai).
- สิรินทิพย์. 2554. **แนวโน้ม: ประเทศไทยกับขยะผลิตวันละ 40,000 ตัน** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/news/22923>
- Techasawat, Asaurai. 2004. **Consumer Behavior**. Bangkok: C V L Printing. (in Thai).
- อัศนีอุไร เตชะสวัสดิ์. 2547. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร: ซี.วี.แอล. การพิมพ์.
- Thailand. Corporate Social Responsibility Institute (CSRI). 2012. **Reducing Using Plastic Bags Trend in Thailand** [Online]. Available: <http://kidtoong.cpall.co.th/content.aspx?id=18> (in Thai).
- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. 2555. **แนวโน้มการลดใช้ถุงพลาสติกในไทย** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://kidtoong.cpall.co.th/content.aspx?id=18>
- Tothai, Nittaya, et al. 2007. **The Opinion of Jatujak's Customers about Using Cloth Bags instead of Plastic ones to Reduce Global Warming**. Bangkok: Faculty of Managerial Sciences. Chandrakasem Rajabhat University. (in Thai).
- นิตยา โต้ทัย และคณะ. 2550. **ความคิดเห็นของการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก เพื่อลดภาวะโลกร้อนของลูกค้าที่เดินเที่ยวในสวนจตุจักร**. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สาขาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- Treesanaejit, Nilobol. 2010 "Motivation and Attitude on Products Affecting Buying Decision Behavior on Eco Bag in Bangkok Metropolitan Area." Master's Thesis. Faculty of Business Administration, Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai).
- นิโลบล ตรีเสนห์จิต. 2553. "แรงจูงใจ และทัศนคติด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อถุงผ้าในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Unahanandh, Sawaika, and Komedsopa, Plentip. 1998. **Research Result Report: Environmental Marketing Management of Leading Consumer Products**

Companies in Thailand. Bangkok:
Chulalongorn University. (in Thai).

สาวิกา อุดหนุนท์ และเพลินทิพย์ โภเมศโสภาก. 2541.

รายงานผลการวิจัย การจัดการด้านการตลาด
เพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท ลินค้าอุปโภค
บริโภคชั้นนำในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Wiryaprayoon, Suwanna. 2005. **Knowledge
Sharing Behavior Based on the Theory**

of Planned Behavior [Online] . Available:
http://www.hss.moph.go.th/KM/upload__le/data1/hdd1.pdf (in Thai).

สุวรรณา วิริยะประยูร. 2548. พฤติกรรมการแบ่งปัน
แลกเปลี่ยนความรู้ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรม
ตามแผน [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: [http://www.hss.moph.go.th/KM/ upload__le/data1/hdd1.pdf](http://www.hss.moph.go.th/KM/upload__le/data1/hdd1.pdf)

Assistant Professor Acharapan Lealaphan received her Master's Degree in Marketing from Chulalongkorn University. She is currently a lecturer in the School of Business Administration, University of the Thai Chamber of Commerce (UTCC), Bangkok, Thailand. Her research includes behavior opinion and attitudes of health professionals (nurses) towards life insurance.

Assistant Professor Wisanu Launglaor received his Master's Degree in Marketing from Chulalongkorn University. He is currently a lecturer in the School of Business Administration, University of the Thai Chamber of Commerce (UTCC), Bangkok, Thailand. His research includes behavior opinion and attitudes of health professionals (nurses) towards life insurance.